

ת"פ 31610/06/16 - רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נגד יצחק בן סלמון - בעצמו, פורש שיווק שמנים בע"מ

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 31610-06-16 רשות המיסים, היחידה המשפטית
אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' בן סלמון ואח'

בפני בעניין:	כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים ע"י ב"כ עו"ד איילה רביב
נגד	1. יצחק בן סלמון - בעצמו 2. פורש שיווק שמנים בע"מ ע ע"י ב"כ עו"ד גיל עשת
המאשימה	הנאשמים

גזר - דין

מבוא

1. הנאשם, יצחק בן סלמון (להלן - "**הנאשם**") שימש כמנהלה הפעיל ובעל מניות יחיד של הנאשמת, פורש שיווק שמנים בע"מ (להלן - "**הנאשמת**").
2. בהכרעת דין מיום 19.11.18, הורשעו הנאשמים, לאחר ניהול הוכחות, ב- 6 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש מסמך לגבי במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו - 1975, ובעבירה של ניהול פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(6) יחד עם סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף.
3. לפי כתב האישום המתוקן, בין החודשים אוקטובר 2009 ופברואר 2010, קיבלו הנאשמים שלא כדין 6 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס על שם חברת י.ש. ברידג' 2000 בע"מ שבהם צוין כי ניתנו עבור רכישת סולר ובנזין, מבלי שעשו או התחייבו לעשות את העסקאות שלגביהן הוצאו המסמכים. הנאשמים רשמו חשבוניות פיקטיביות בסכום של 57,049,979 ₪ כולל מע"מ בספרי הנהלת החשבונות של פורש שמנים וניכו שלא כדין את מס התשומות הגלום בהן בשלושה דיווחים תקופתיים למנהל מס ערך מוסף, וזאת במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס בנסיבות מחמירות. לפי המיוחס, מס התשומות שנוכה שלא כדין בגין החשבוניות הפיקטיביות עמד על סכום של 7,957,438 ₪.

עדות אשתו של הנאשם לעונש

4. אשתו של הנאשם העידה מטעמו לעונש ומסרה, כי היא והנאשם נשואים 21 שנה ולהם שני ילדים, אחד קטין והשנייה חיילת בצבא. לדבריה, המשפחה סובלת מקשיים כלכליים ויש להם חובות גדולים בהוצאה לפועל (ענ/1), כיום, היא המפרנסת העיקרית בבית והמשפחה מתגוררת בדירה שכורה. עוד מסרה כי הנאשם סובל מקשיים נפשיים ואינו מצליח לתפקד בהתנהלות היומיומית.

טענות הצדדים

5. לטענת באת כוח התביעה, כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשעו הנאשמים נפגעו הערכים החברתיים של פגיעה בביטחון הכלכלי של הציבור ובערך השוויון בנטל המס. לטענתה מידת הפגיעה גבוהה, לאור סכומי המס הגבוהים שהעלימו הנאשמים ויסוד המרמה הנלווה לעבירות.

6. כן טענה, כי יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירות: הנאשמים ניכו 6 חשבוניות פיקטיביות במטרה להתחמק מתשלום מס מתוך בצע כסף, תוך העלמת מס בסכום העולה לכמעט שמונה מיליון ₪; הנאשם הקים את הנאשמת, אשר תוך זמן קצר ערכה עסקאות בעשרות מיליוני שקלים מבלי שהשקיע בה עבודה משמעותית למעט הפעילות בחשבוניות הפיקטיביות ועריכת עסקאות עם גורם בלתי ידוע. עוד הוסיפה, כי לקופת המדינה נגרם נזק בסכום של כשמונה מיליון ₪ שלא תוקן עד היום.

7. עוד טענה, כי בהתאם למדיניות הפסיקה ונסיבות ביצוע העבירות, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בפועל לתקופה של 45 חודשים ובין מאסר בפועל לתקופה של 60 חודשים, וזאת לצד מאסר על תנאי וקנס בשיעור של 5 - 10 אחוזים מסכום המחדל.

8. באת כוח התביעה, ציינה את הנסיבות הבאות שאינן קשורות ביצוע העבירות: הנאשמים לא נטלו אחריות ולא הביעו חרטה; הנאשמים לא עשו מאמץ לתיקון המחדל; לחובת הנאשם עבר פלילי, הכולל עבירות של הונאה בכרטיס אשראי, גניבה ואלימות (ענ/1).

9. עוד טענה כי אמנם נקבע בהכרעת הדין כי בתיק נפלו מחדלי חקירה ושיהוי. עם זאת, אין מדובר במחדלי חקירה ושיהוי המצדיקים חריגה ממתחם העונש ההולם, אלא, לכל היותר, יהוו הללו שיקול בתוך המתחם. לטענתה, יש לקחת בחשבון ביחס לשיהוי את הקושי שבחשיפת עבירות כלכליות בשל התחכום הטמון בהן ואת המשאבים הנדרשים לגילוי. כן ציינה, כי למרות השיהוי, הנאשמים לא הסירו את המחדלים, לא תיקנו את הנזק שגרמו ולא נטלו אחריות על המעשים. גם לא מתקיימות, לטענתה, נסיבות חריגות המצדיקות חריגה מהמתחם כמו שיקום.

10. מכאן, עתרה באת כוח התביעה להטיל על הנאשם עונש ברף העליון של מתחם העונש ההולם, מאסר על תנאי וקנס משמעותי. לטענתה, הנאשמת מופיעה כחברה פעילה, וככל שהחברה לא פעילה, יש להטיל עליה קנס סמלי.

11. בא כוח הנאשמים טען כי יש לראות את העבירות כאירוע אחד ולחלופין לקבוע מתחם עונש אחד בגין העבירות.

12. בא כוח הנאשמים ציין את הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירות: הנאשם ביצע את העבירות במהלך מספר חודשים בלבד, בין אוקטובר 2009 עד פברואר 2010. מדובר בתקופה קצרה ביחס ל-20 שנות פעילות כעצמאי בעסקים שונים; הנאשם ניכה 6 חשבוניות בלבד, משמע מספר קטן של חשבוניות; הנאשם לא הקים עסק פיקטיבי לצורך ניכוי חשבוניות אלא פתח חשבון בנק, הפקיד סכום לפעילות הנאשמת ושכר משרד. מכאן, שהנאשמת הוקמה מתוך כוונות חוקיות; הנאשמת אינה פעילה וגם אינה יכולה להמשיך את פעילותה; הנאשם לא פעל בחבורה אלא לבדו; הנאשם ניכה את החשבוניות בספרים שלו, ללא תחכום ותכנון מוקדם. מכאן, כי העבירות אינן חמורות; הנזק לקופת המדינה הוא סכום מס התשומות ולא סכום החשבוניות. גם לא יוחסו לנאשמים, בהקשר זה, עבירות לפי פקודת מס הכנסה משום שכלל לא הוגשו דו"חות כספיים שנתיים. לנאשמת גם לא היו הכנסות מעסקאות אחרות, הלקוח היחיד שלה היה עטה אור. לטענתו, הואיל ונקבע כי לא היו עסקאות אמת מאחורי החשבוניות, לא נגרם נזק לקופת המדינה והנזק הוא רעיוני בלבד.
13. עוד טען בא כוח הנאשם, כי מתחם העונש ההולם כולל, אמנם, מאסר בפועל לתקופה לא מבוטלת. עם זאת, בשל שיהוי, אכיפה בררנית ואי מיצוי הדין עם שאר המעורבים, ראוי לקבוע מתחם מקל יותר. לחלופין, יש לחרוג לקולא מהמתחם ההולם, ולחלופי חילופין, למקם את הנאשם בתחתית המתחם.
14. בא כוח הנאשם ציין את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירות: הנאשם בן 46, נשוי ואב לשני ילדים בגילאים 15 ו-20; הנאשם עבד בעסקים שונים כעצמאי, לרבות כבעל מפעל, בעל חנות לצעצועים, בעלים של מסעדת פועלים ובעלים של בית קפה. במהלך המשפט עבד עם אחיו בהרכבת ארונות ומזה מספר חודשים אינו עובד כלל; לנאשם ולאשתו אין חשבוניות בנק פעילים ולהם חובות כבדים בהוצאה לפועל ובשוק האפור; מצבו הנפשי של הנאשם ירוד, הוא נוטל כדורי שינה ודיבר על חשש לנטילת חייו; לנאשם יש אמנם עבר פלילי, אולם חלק מהעבירות נמחקו ומכל מקום, אין לו הרשעות בעבירות מס; לנאשמים אין כסף והם אינם יכולים להסיר את המחדל.
15. עוד הוסיף וטען בא כוח הנאשם, כי בקביעת העונש ההולם, יש לקחת בחשבון את טענותיו להגנה מן הצדק, מחדלי חקירה ושיהוי, ובכלל זה: לא אותר איש הקשר של הנאשם, חיים לוי; במהלך החקירה לא נבדק מול בז"ן אם היו רכישות ממנה על ידי המעורבים; לא נבדק הקשר בין המעורבים וחברת עטה אור; לא הוגש כתב אישום נגד בעליה של עטה אור, ונגד מעורבים אחרים; כתב האישום המקורי הוגש ביוני 2016, משמע שנים רבות לאחר ביצוע העבירות, ורק ביום 2.7.17 הוגש כתב אישום מתוקן, וזאת בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.1202 מאוגוסט 2012, המורה לתביעה להשלים טיפול בעבירות פשע עד 18 חודשים מתחילת החקירה.
16. עוד טען, כי אין לזקוף את ניהול ההליך לחובת הנאשמים. הנאשמים הסכימו להצעת שהועלתה במסגרת הליך הגישור שנערך בפני כבוד השופט מזרחי, אולם הצדדים לא הגיעו להסכמות.
17. מכאן, עתר בא כוח הנאשמים להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות, ולחלופין תקופת מאסר קצרה וקנס מידתי. על הנאשמת שאינה חברה פעילה עתר להטיל קנס סמלי.
18. בדברו האחרון מסר הנאשם, כי פתח את העסק בשנת 2009. באותה העת, התגורר בבית פרטי והיה לו כסף. מכאן, שלא היתה לו כל כוונה לבצע הונאה והוא נפל קורבן למעשיהם של אחרים. לטענתו, לו היה

נוטל את הכסף לכיסיו, יכול היה לרכוש נכסים, אולם לאחר סגירת הנאשמת, נותר ללא כספים והוא התדרדר כלכלית ונפשית. לדבריו, לפני 3 שנים נכנס כשותף בבית עסק של "קפה קפה" באמצעות הלוואות, אולם העסק נכשל והוא נותר עם חובות בסכום של 200 - 300 אלף ₪ וחובות לשוק האפור בסכום של כמיליון ₪. בשל מצבו הכלכלי לא יוכל לשלם את הקנס שיטיל בית המשפט ויהיה צורך בהמרתו בימי מאסר.

דין והכרעה

טענות למחדלי חקירה, אכיפה בדרנית ושיהוי

19. בטרם דיון במתחם העונש ההולם, יש להכריע בשאלה מקדמית ביחס למיקומם הגיאומטרי של טענות בדבר מחדלי חקירה, אכיפה בדרנית ושיהוי, במסגרת גזר הדין. במילים אחרות, האם יש לדון בטענות אלו בקביעת המתחם, בתוך המתחם, או כשיקולים לחריגה מהמתחם.
20. סעיף 40ט לחוק העונשין מונה את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות המהוות בסיס לקביעת מתחם העונש ההולם. נסיבות הקשורות למחדלי חקירה, אכיפה בדרנית ושיהוי אינן חלק מנסיבות ביצוע העבירות ואינן מנויות בסעיף 40ט לחוק העונשין. מכאן, שלא יהוו חלק מקביעת מתחם העונש ההולם.
21. סעיף 40יא לחוק העונשין מונה את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות המהוות בסיס לקביעת העונש ההולם בתוך המתחם. בכלל זה, נקבע בסעיף 40יא(9) כי רשאי בית המשפט להתחשב בהתנהגות רשויות החוק. עוד נקבע בסעיף 40יא(10) כי רשאי בית המשפט להתחשב בזמן שחלף מאז ביצוע העבירה. מכאן, כי המסגרת הרעיונית והגיאומטרית המתאימה לדיון בטענות הנאשם בדבר מחדלי חקירה, אכיפה בדרנית ושיהוי, היא במסגרת קביעת העונש ההולם בתוך המתחם.
22. אפשרות נוספת לדון בטענות אלו היא בחריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק (רע"פ 6781/18 **סלימאן סאמר בע"מ נ' מדינת ישראל** (1.11.18); ע"פ 4456/14 **קלנר נ' מדינת ישראל** (29.12.15)). עם זאת, המדובר ביציר הפסיקה השמור למקרים חריגים שבחריגים.

קביעת מתחם העונש ההולם

23. הנאשמים הורשעו בביצוע 6 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש מסמך להסתמך עליו ובעבירה של ניהול פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס. מדובר בביצוע עבירות זהות לאורך תקופה של כ-5 חודשים ברציפות. מכאן, שלפי מבחן הקשר ההדוק, יש לקבוע מתחם אחד בגין מכלול העבירות (ע"פ 4910/03 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.14); ע"פ 5643/14 **עיסא ואח' נ' מדינת ישראל** (23.6.15)).
24. בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות אותן ביצעו הנאשמים יתחשב בית המשפט **בערך החברתי הנפגע** מביצוע העבירות, **במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה** הנהוגה **ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות**.
25. כתוצאה מביצוע עבירות המס בהן הורשעו הנאשמים, נפגעו הערכים החברתיים של הגנה על בטחונו

הכלכלי של הציבור, קופת המדינה והשוויון בנטל המס. מידת הפגיעה בערכים החברתיים היא גבוהה לאור היקף העבירות ומידת הנזק שנגרם. הנאשמים ניכו חשבוניות פיקטיביות משך כ-5 חודשים בסכום של 57,049,979 ₪ כולל מע"מ וגרמו לקופת המדינה נזק בסכום של 7,957,438 ₪.

26. בקביעת המתחם יש לקחת בחשבון שמדובר בעבירות של ניכוי חשבוניות ולא קיזוז. לעבירה של ניכוי חשבוניות חומרה פחותה בהשוואה לעבירה של קיזוז חשבוניות פיקטיביות (עפ"ג 47301-01-14 **רשות המיסים - היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ בע"מ ואח' (16.6.14)**)).

27. עם זאת, אין בידי לאמץ את טענת בא כוח הנאשם, כי לא נגרם כלל נזק לקופת המדינה בהיעדר עסקאות של ממש ומשום שהנאשם לא דיווח על העסקאות למס הכנסה. אמנם, לפי הכרעת הדין לא היו עסקאות אמת מאחורי החשבוניות שנוכו. עם זאת, אין בכך כדי ללמד שלא נגרם נזק לקופת המדינה. ברי, כי למאן דהוא היה רווח כלכלי מניכוי החשבוניות, שהרי אחרת לא היו מוצאות חשבוניות פיקטיביות ולא היו מנוכות. גם אם הנאשם אינו מי שהרוויח במישרין מניכוי זה - אין בכך כדי ללמד על כך שהנאשם לא הרוויח בעקיפין מהניכוי וכי לא נגרמו נזקים עקיפים למדינה בסכומים אלו ממש. למעשה - בהיעדר ראיות אחרות - עצם הניכוי בסכומים אלו מלמד כי הנזק שנגרם למדינה הוא בסכומים שנוכו.

28. על מדיניות הענישה הרלוונטית בעבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש מסמך להסתמך עליו וניהול פנקסי חשבוניות כוזבים, ניתן ללמוד מהפסיקה שלהן:

- רע"פ 7487/18 **אטיאס נ' מדינת ישראל (4.11.18)** - בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס, בעבירה של מסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת ובעבירה של הכנת פנקסי חשבוניות כוזבות, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנוכה עמד על סכום של 8,758,008 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 50 חודשים, מאסר על תנאי, קנס בסכום של 750,000 ₪ והתחייבות בסכום של 100,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור והפחית את המאסר לתקופה של 42 חודשים. בית המשפט העליון דחה את בקשתו של הנאשם להרשות ערעור;

- רע"פ 6781/18 **סמאר סלימאן בע"מ נ' מדינת ישראל (1.11.18)** - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס ובעבירה של סירוב או הימנעות מלמסור פנקס, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנוכה עמד על סכום של כ-4,000,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 24 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 50,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורם של הנאשמים, קיבל את ערעור המדינה לעניין גובה הקנס והעמיד את הקנס על סכום של 100,000 ₪. בית המשפט העליון דחה בקשת הנאשם להרשות ערעור;

- רע"פ 372/17 **מדינת ישראל נ' חורי (18.1.17)**: בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך ומסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת, לפי סעיף 17(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנוכה עמד על סכום של 1,274,707 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 12 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 60,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם. בית המשפט העליון דחה את בקשתו של הנאשם להרשות ערעור;

- ע"פ"ג (י-ם) 64777-06-18 **גרדאת נ' מדינת ישראל** (29.1.19): בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לפי הודאתם, בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס ובעבירה של מרמה ותחבולה, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנכסה עמד על סכום של 3,600,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 30 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 100,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;
- ע"פ"ג (י-ם) 19090-05-18 **עותמאן נ' מדינת ישראל** (27.1.19): בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לפי הודאתם, בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנכסה עמד על סכום של 2,000,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 28 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 100,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור והטיל מאסר לתקופה של 24 חודשים, מאסר חלף קנס יעמוד על 4 חודשים ויתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם;
- ע"פ"ג (י-ם) 21791-08-17 **מואמנה נ' מדינת ישראל** (21.3.18): בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לפי הודאתו, בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס. המס שנכסה עמד על סכום של 3,500,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 3 שנים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 40,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;
- ע"פ"ג (ת"א) 47301-01-14 **רשות המיסים, היחידה המשפטית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ. בע"מ** (16.6.14): בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לפי הודאתם, בעבירות של ניכוי מס תשומות, הכנת פנקסי חשבונות כוזבים ושימוש במרמה ותחבולה כדי להשתמט ממס, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנכסה עמד על סכום של כ-1,600,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 9 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 75,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של הנאשם, הטיל עליו מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות והעמיד את הקנס על סכום של 150,000 ₪;
- ע"פ (י-ם) 52629-02-13 **חברת מירא לאור חשמל נ' מדינת ישראל** (29.4.14): בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך במטרה להתחמק מתשלום מס. המס שנכסה עמד על סכום של כ-3,800,000 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 3 שנים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 250,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורם של הנאשמים;
- ע"פ (חי') 54708-12-12 **מדינת ישראל נ' מט** (9.5.13): בית משפט השלום הרשיע את הנאשם בעבירות של מסירת ידיעה כוזבת, ניסוי מס תשומות ללא מסמך וניהול פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף. המס שנכסה עמד על סכום של 2,438,665 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 15 חודשים, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 100,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור הנאשם והטיל עליו מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות.

29. מטבע הדברים, הפסיקה המפורטת כוללת מגוון של נסיבות, חלקן מחמירות יותר וחלקן פחות. יוער, כי

התביעה הגישה פסיקה מחמירה יותר שעניינה בנסיבות של הוצאת חשבוניות פיקטיביות לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף או פסיקה ישנה. פסיקה זו, מטבע הדברים, אינה מתאימה למתחם הכולל עבירות של ניכוי מס תשומות לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מס ערך מוסף. בא כוח הנאשם הגיש, לעומת זאת, פסיקה מקלה יותר שעניינה בהעלמת מס בסכומים קטנים בהרבה. גם פסיקה זו אינה מתאימה למתחם. כך למשל, הפסיקה הכוללת מאסר קצר או מאסר בדרך של עבודות שירות אינה מתאימה לנסיבות העניין, משום שעניינה בהעלמת סכומי מס בסכומים קטנים בהרבה.

30. עוד לקחתי בחשבון בקביעת מתחם הקנס את מצבם הכלכלי של הנאשמים, החובות של הנאשם ובני משפחתו בהוצאה לפועל ובשוק האפור, והעובדה כי הנאשמת אינה פעילה.

31. לאור האמור, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם, בנסיבות העניין, נע בין מאסר לתקופה של 12 חודשים ובין מאסר לתקופה של 40 חודשים. כן כולל המתחם, ביחס לנאשם, קנס הנע בין סכום של 50,000 ₪ ובין סכום של 200,000 ₪, וביחס לנאשמת, קנס הנע בין סכום של 0 ובין סכום של 1,000 ₪.

העונש ההולם בתוך המתחם

32. בקביעת מתחם העונש ההולם בתוך המתחם לקחתי בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירות:

לזכותו של הנאשם יש לציין את נסיבותיו האישיות. הנאשם בן 46, אב לשני ילדים, קטין וחיילת והמשפחה מתגוררת בשכירות; הנאשם פתח במשך השנים עסקים רבים שלא צלחו, במהלך המשפט עבד בהרכבת ארונות ומזה מספר חודשים אינו עובד כלל; לנאשם חובות לבנקים ולשוק האפור; הנאשם נמצא במצב נפשי ירוד, נוטל כדורי שינה ודיבר על מחשבות אובדניות;

התביעה טענה אמנם כי יש להתעלם מנסיבותיו האישיות של הנאשם לאור שיקולי הרתעה וחומרת העבירות. אולם, טיעון זה שכוחו היה יפה קודם לתיקון 113 לחוק העונשין, כוחו פחת לאחר התיקון, ולא הוכח כי מתקיימות הנסיבות שבסעיפים 140 ו-140 לחוק העונשין להעדפת הרתעת היחיד או הרתעת הרבים.

עם זאת, הנאשמים לא לקחו אחריות על מעשיהם, לא הביעו חרטה וגם לא הסירו את המחדלים למרות הזמן הממושך שחלף מאז ביצוע העבירות; לנאשם עבר פלילי בעבירות סמים, רכוש ואלימות. בגין חלקן הוטלו עליו עונשי מאסר בפועל.

33. כאן המקום להתייחס לטענות בדבר מחדלי חקירה, אכיפה בדרגות ושיהוי - שיקולים של מחדלי חקירה, אכיפה בדרגות ושיהוי עשויים להצדיק הקלה בעונשו של הנאשם (ראו: רע"פ 1611/11 **מדינת ישראל נ' ורדי** (31.10.18); ע"פ 5124/08 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (4.7.11)).

34. בהכרעת הדין נקבע, כי בחקירה נפלו לא מעט מחדלים והחקירה נוהלה בעצלתיים, תוך שלא נבדקו, בזמן אמת, חלק מטענותיו של הנאשם. החקירה החלה שנתיים לאחר ניכוי החשבוניות. הנאשם נחקר לראשונה בסוף שנת 2011. באותה העת לא הוטחו בפניו החשדות הספציפיות. החקירה המשיכה רק בשנת 2013, כשנה וחצי לאחר תחילת החקירה. גם בשלב זה, לא נבדקו חלק מטענותיו של הנאשם ביעילות והחקירה המשיכה רק כשנה לאחר מכן. למעשה, החקירה הסתיימה בשנת 2016, מבלי שניתנו הסברים

מספקים בדבר משך החקירה.

עוד נקבע בהכרעת הדין, כי אמנם לא היה די במחדלי החקירה ובשיהוי כדי להביא לביטול כתב האישום או לזיכוי, אולם תהא להם משמעות במסגרת גזר הדין.

לא התעלמתי ממורכבות החקירה, אשר התנהלה כחלק מפרשייה שעניינה העלמות מס בתחום הסולר והגז. חקירה בעבירות כלכליות מצריכה מטבעה, פעמים רבות, משאבים רבים וזמן ממושך יותר מחקירת עבירות פליליות "רגילות". עם זאת, בנסיבות המקרה, לא מצאתי הצדקה מספקת למשך החקירה ולמחדלי החקירה, אשר הובילו בסופו של דבר לכך, כי הנאשם נותן את הדין כ-10 שנים לאחר ביצוע העבירות וכ-8 שנים לאחר תחילת החקירה.

35. אשר לטענה בדבר אכיפה בררנית - לא ניתן להתעלם גם מהעובדה, כי הנאשם הוא היחיד מבין כל המעורבים שעמד לדין. בכלל זה, לא נחקרו המעורבים, שלפי הנטען מסרו את החשבוניות לנאשם וגם לא נחקרו המעורבים, שלפי הנטען, היו מעורבים ברכישה מהנאשמת. ברי, כי העבירות לא בוצעו על ידי הנאשם בלבד והתחושה שהתעוררה בהקשר זה, במהלך ניהול המשפט, כי רשויות החקירה לא עשו די על מנת להגיע למעורבים הנוספים ולמצות עמם את הדין.

36. הנה כי כן, יש מקום להקלה בעונשו של הנאשם בשל מחדלי החקירה, אכיפה בררנית ושיהוי. למעשה, ללא שיקולים אלו היתה הענישה חמורה בהרבה. שיקולים אלו ישמשו להקלה בתוך המתחם ולא בחריגה מהמתחם, וזאת לפי סעיפים 40 יא (9) - (10) לחוק העונשין. כאמור, שיקולים של הגנה מן הצדק עשויים, בנסיבות חריגות, לשמש לחריגה ממתחם העונש ההולם (**ענין קלנר**, לעיל). אולם, אין זה המקרה המתאים לחריגה ממתחם העונש ההולם. בסופו של דבר, נקבע בהכרעת הדין, כי לא היה במחדלי החקירה ובשיהוי כדי לפגוע בהגנת הנאשם. יתר על כן, חלק מהמחדלים מונחים גם לפתחו של הנאשם. מכאן, כי עוצמת הטענות אינה מספקת לחריגה ממתחם העונש ההולם.

37. הנה כי כן, אלמלא קיומם של שיקולים למחדלי חקירה, אכיפה בררנית ושיהוי, היה מקום למקם את הנאשם מעל מחצית מתחם העונש ההולם. עם זאת, ובשקלול מכלול הנסיבות, יש להטיל על הנאשם עונש שהוא במחצית מתחם העונש ההולם והוא כולל מאסר לתקופה בלתי מבוטלת, מאסר על תנאי, קנס והתחייבות.

סוף דבר

38. לפיכך, **אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:**

- א. מאסר לתקופה של 24 חודשים;
- ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת מס מסוג פשע במשך 3 שנים ממועד שחרורו;
- ג. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת מס מסוג עוון במשך 3 שנים

ממועד שחרורו;

ד. הנאשם ישלם קנס בסכום של 100,000 ₪ או 10 חודשי מאסר תמורתו. את הקנס ישלם הנאשם ב-20 תשלומים, הראשון לא יאוחר מיום 1.4.19 והיתרה ב-1 לכל חודש קלנדרי שלאחר מכן.

ה. הנאשם יחתום על התחייבות בסכום של 50,000 ₪ להימנע מלעבור עבירה מהסוג בה הורשע, וזאת לתקופה של שנתיים מהיום. לא יחתום, ייאסר לתקופה של 7 ימים.

39. **על הנאשמת** יוטל קנס בסכום של 500 ₪. הקנס ישולם לא יאוחר מיום 1.4.19.

זכות ערעור כחוק תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב אדר א' תשע"ט, 17 פברואר 2019, במאסר הצדדים.